

Promemoria

En effektivare ärendefördelning inom
ekobrottsbekämpningen

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1 Författningsförslag	4
2 Frågans uppkomst	7
3 Gällande rätt	8
4 En tydligare och mer ändamålsenlig reglering av ärendefördelningen inom ekobrottsbekämpningen	10
5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	13
6 Konsekvenser	15

Sammanfattning

I promemorian lämnas förslag som syftar till en effektivare ärendefördelning inom ekobrottsbekämpningen genom ändringar av den så kallade ventilen i 9 § förordningen (2015:744) med instruktion för Ekobrottsmyndigheten (EBM-instruktionen). Ventilen reglerar vilken ytterligare brottslighet som Ekobrottsmyndigheten ska handlägga utöver vissa särskilt angivna brottstyper. Ändringarna syftar dels till att förtydliga ventilbestämmelsen, dels till att Ekobrottsmyndigheten ska handlägga fler ärenden om kvalificerad ekonomisk brottslighet. Det föreslås även att det ska förtydligas att Ekobrottsmyndigheten får bistå Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten när det gäller bedömningar av räkenskapsinformation.

Förordningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 november 2026.

1 Författningsförslag

Förslag till förordning om ändring i förordningen (2015:744) med instruktion för Ekobrottsmyndigheten

Härigenom föreskrivs att 9 § förordningen (2015:744) med instruktion för Ekobrottsmyndigheten ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Vid myndigheten handläggs följande mål:

1. *mål om brott mot* 11 kap. brottsbalken, lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m., skattebrottslagen (1971:69) och aktiebolagslagen (2005:551),

2. *mål om brott mot* 9 kap. 1–3 §§ brottsbalken, om gärningen rör EU:s finansiella intressen,

3. *mål om brott mot* lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter,

4. *mål om brott mot* lagen (2016:1307) om straff för

Föreslagen lydelse

9 §¹

Vid myndigheten handläggs ärenden om

1. brott *enligt* 11 kap. brottsbalken, lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m., skattebrottslagen (1971:69) och aktiebolagslagen (2005:551),

2. brott *enligt* 9 kap. 1–3 §§ brottsbalken, om gärningen rör EU:s finansiella intressen,

3. brott *enligt* lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter,

4. brott *enligt* lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden, *och*

¹ Senaste lydelse 2025:1274.

marknadsmisshandling på värdepappersmarknaden,

5. *mål om brott mot subventionsbrottslagen (2025:1267), och*

6. *mål om brott vars handläggning annars ställer särskilda krav på kännedom om finansiella förhållanden, näringslivsförhållanden, skatterätt eller liknande.*

Mål om brott som bör handläggas vid myndigheten med hänsyn till att de rör kvalificerad ekonomisk brottslighet som har nationell utbredning, internationell anknytning, är av principiell natur eller av stor omfattning får övertas av Ekobrottsmyndigheten efter framställning från Åklagarmyndigheten.

Mål som avses i första stycket och som 2 eller 4 § förordningen (2014:1106) om handläggning av ärenden om brott av anställda inom polisen och vissa andra befattningshavare är tillämplig på och mål som rör brott som begåtts av anställda vid Ekobrottsmyndigheten handläggs vid Åklagarmyndigheten.

Om ett *mål* rör både brottslighet som avses i första eller andra stycket och annan brottslighet (blandad brottslighet), handläggs *målet* vid den åklagarmyndighet där

5. brott *enligt* subventionsbrottslagen (2025:1267).

Vid myndigheten ska även ärenden om andra brott som rör kvalificerad ekonomisk brottslighet handläggas, om utredningen av brottet kräver granskningar eller bedömningar av räkenskapsinformation, granskningar av komplicerade penningflöden eller betalningar eller kännedom om finansiella förhållanden, näringslivsförhållanden eller skatterättsliga förhållanden.

Ärenden som avses i första och andra styckena och som 2 eller 4 § förordningen (2014:1106) om handläggning av ärenden om brott av anställda inom polisen och vissa andra befattningshavare är tillämplig på och ärenden om brott som begåtts av anställda vid Ekobrottsmyndigheten handläggs vid Åklagarmyndigheten.

Om ett *ärende* rör både brottslighet som avses i första eller andra stycket och annan brottslighet (blandad brottslighet), handläggs *ärendet* vid den åklagarmyndighet där

det med hänsyn till omständigheterna är lämpligast.

det med hänsyn till omständigheterna är lämpligast.

Om det krävs bedömningar av räkenskapsinformation i bara en begränsad del av ett omfattande ärende får Ekobrottsmyndigheten bistå Åklagarmyndigheten eller Polismyndigheten i den delen.

Är det osäkert var ett *mål* ska handläggas, avgörs frågan av riksåklagaren.

Är det osäkert var ett *ärende* ska handläggas avgörs frågan av riksåklagaren.

-
- 1 Denna förordning träder i kraft den 1 november 2026.
2 Ärenden som har inletts hos Åklagarmyndigheten före ikraftträdandet men ännu inte har avgjorts handläggs enligt äldre föreskrifter.

2 Frågans uppkomst

Utredningen om en organisation av en effektiv ekobrottsbekämpning redovisade i juni 2025 betänkandet En ny organisation av ekobrottsbekämpningen (SOU 2025:81). Utredningen föreslog att Ekobrottsmyndigheten skulle avvecklas. Till stöd för förslaget lyfte utredningen bland annat fram att det fanns brister i samarbetet gällande fördelningen av ärenden mellan Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten. Utredningen gjorde även bedömningen att Ekobrottsmyndigheten har ett för begränsat uppdrag.

Regeringen valde att inte gå vidare med utredningens förslag om att avveckla Ekobrottsmyndigheten och vidtog i stället andra åtgärder för att stärka ekobrottsbekämpningen. Bland annat fick Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten i juli 2025 i uppdrag att stärka myndigheternas samlade förmåga att bekämpa ekonomisk brottslighet (Ju2025/01527). Som en del i uppdraget ingick att myndigheterna skulle se över om ventilen i 9 § EBM-instruktionen, som reglerar vilken ytterligare brottslighet som Ekobrottsmyndigheten ska handlägga utöver vissa särskilt angivna brottstyper, utgjorde en lämplig fördelningsmekanism och i förekommande fall lämna nödvändiga författningsförslag.

Myndigheterna redovisade uppdraget i mars 2026 (Ju2026/00798). I redovisningen lämnade myndigheterna bland annat ett gemensamt förslag om hur ventilen bör ändras.

I denna promemoria, som har tagits fram inom Regeringskansliet (Justitiedepartementet), behandlas myndigheternas förslag.

3 Gällande rätt

I 9 § EBM-instruktionen anges vilka mål Ekobrottsmyndigheten ska handlägga. Övriga mål handläggs av Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten. De mål som räknas upp i 9 § första stycket 1–5 utgör tillsammans den brottskatalog som Ekobrottsmyndigheten har huvudansvaret för. I dag omfattar katalogen brott mot 11 kap. brottsbalken, lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m., skattebrottslagen (1971:69) och aktiebolagslagen (2005:551), brott mot 9 kap. 1–3 §§ brottsbalken om gärningen rör EU:s finansiella intressen, brott mot lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter, brott mot lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden samt brott mot subventionsbrottslagen (2025:1267).

Enligt 9 § första stycket 6 ska Ekobrottsmyndigheten också handlägga mål vars handläggning annars ställer särskilda krav på kännedom om finansiella förhållanden, näringslivsförhållanden, skatterätt eller liknande. Av denna ventil följer att brottskatalogen i punkterna 1–5 inte är uttömmande, utan att Ekobrottsmyndigheten även ska handlägga viss annan brottslighet som kräver myndighetens specialistkompetens. Utöver de brott som Ekobrottsmyndigheten enligt brottskatalogen ska ha huvudansvaret för finns det alltså även andra brott som under vissa angivna förhållanden ska hanteras av myndigheten.

Av 9 § andra stycket framgår att Ekobrottsmyndigheten får överta ärenden som rör kvalificerad ekonomisk brottslighet som har nationell utbredning, internationell anknytning, är av principiell natur eller av stor omfattning. Bestämmelsen utgör en komplettering av ventilen i 9 § första stycket 6.

När det gäller ärenden om både brottslighet inom Ekobrottsmyndighetens brottskatalog eller ventilen och annan brottslighet, så

kallad blandad brottslighet, ska sådana ärenden enligt 9 § fjärde stycket handläggas vid den åklagarmyndighet där det med hänsyn till omständigheterna är lämpligast.

Är det osäkert var ett ärende ska handläggas, avgörs frågan av riksåklagaren enligt 9 § femte stycket.

Den närmare fördelningen av ansvar och uppgifter mellan Ekobrottsmyndigheten och Åklagarmyndigheten behandlas i en mellan myndigheterna gemensamt överenskommen riktlinje (EBMR-R 2017:5 respektive ÅMR 2017:1). Den senaste överenskommelsen är från den 1 november 2025. I överenskommelsen anges bland annat att det är Ekobrottsmyndigheten som i första hand ska handlägga brotten bedrägeri, svindleri, förskingring, trolöshet mot huvudman och mutbrott om brottet begåtts inom ramen för en näringsverksamhet och utredningen av brottet ställer vissa särskilda kompetenskrav.

4 En tydligare och mer ändamålsenlig reglering av ärendefördelningen inom ekobrottsbekämpningen

Förslag

Ekobrottsmyndigheten ska utöver de särskilt uppräknade brottstyperna även handlägga ärenden om andra brott som rör kvalificerad ekonomisk brottslighet om utredningen av brottet kräver granskningar eller bedömningar av räkenskapsinformation, granskningar av komplicerade penningflöden eller betalningar eller kännedom om finansiella förhållanden, näringslivsförhållanden eller skatterättsliga förhållanden.

Ekobrottsmyndigheten ska få bistå Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten om det krävs bedömningar av räkenskapsinformation i bara en begränsad del av ett omfattande ärende.

Skälen för förslagen

I redovisningen av uppdraget att stärka ekobrottsbekämpningen konstaterar Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten att det, utöver ett strukturerat samarbete för fördelningen av ärenden mellan myndigheterna, finns ett påtagligt behov av en tydligare och mer ändamålsenlig reglering när det gäller vilka brott som ska handläggas av Ekobrottsmyndigheten med stöd av ventilen i 9 § EBM-instruktionen. Myndigheterna anför att den

nuvarande utformningen av ventilen har uppfattats som otydlig vilket har lett till delvis skilda uppfattningar om hur fördelningen av ärenden enligt den bestämmelsen bör ske i praktiken. Myndigheterna anser även att ventilens tillämpningsområde är alltför snävt. I linje med det konstateras att de ärenden som Ekobrottsmyndigheten handlägger med stöd av ventilen i dagsläget endast utgör en begränsad del av myndighetens samlade verksamhet, omkring tio procent. Enligt myndigheterna bör i normalfallet brott som rör kvalificerad ekonomisk brottslighet handläggas vid Ekobrottsmyndigheten om utredningen av brottet kräver granskningar eller bedömningar av räkenskapsinformation, granskningar av komplicerade penningflöden eller betalningar, eller kännedom om finansiella förhållanden, näringslivsförhållanden eller skatterättsliga förhållanden.

Utgångspunkten bör vara att Ekobrottsmyndighetens specialistkompetens och framgångsrika arbetssätt ska tas tillvara i största möjliga utsträckning. Att ventilbestämmelsen är utformad på ett sätt som bidrar till att fler ärenden rörande kvalificerad ekonomisk brottslighet fördelas till Ekobrottsmyndigheten är därför av vikt. Det är också av vikt att bestämmelsen är utformad på ett klart och tydligt sätt för att handläggningen av gränsdragnings- och fördelningsfrågor ska vara effektiv. En ändamålsenlig utformning av bestämmelsen skapar förutsättningar för att myndigheterna ska kunna omhänderta de brott som respektive myndighet har bäst förutsättningar att utreda och lagföra.

För att åstadkomma att fler ärenden om kvalificerad ekonomisk brottslighet ska kunna handläggas av Ekobrottsmyndigheten bör det inte längre föreskrivas att handläggningen ska ställa särskilda krav på kännedom om finansiella förhållanden, näringslivsförhållanden, skatterätt eller liknande. Av samma skäl bör ytterligare förhållanden anges i bestämmelsen som kvalificerar brottslighet som lämplig för Ekobrottsmyndighetens hantering, närmare bestämt om brottsligheten kräver granskningar eller bedömningar av räkenskapsinformation eller granskningar av komplicerade penningflöden eller betalningar, det vill säga utförande av sådana åtgärder för vilka Ekobrottsmyndigheten besitter särskild kompetens. För att samtidigt se till att Ekobrottsmyndigheten hanterar sådana ärenden som faktiskt kräver myndighetens specialistkompetens bör bestämmelsens tillämpningsområde dock avgränsas till att det ska vara fråga om kvalificerad ekonomisk

brottslighet. I syfte att tydliggöra regleringen av fördelningsmekanismen bör hittillsvarande bestämmelser i 9 § första stycket 6 och andra stycket EBM-instruktionen ersättas av ett nytt andra stycke med en samlad ventilbestämmelse. Mot angiven bakgrund bör det av den nya ventilbestämmelsen framgå att Ekobrottsmyndigheten, utöver den brottslighet som anges i 9 § första stycket 1–5, även ska handlägga ärenden om andra brott som rör kvalificerad ekonomisk brottslighet om utredningen kräver granskningar eller bedömningar av räkenskapsinformation, granskningar av komplicerade penningflöden eller betalningar, eller kännedom om finansiella förhållanden, näringslivsförhållanden eller skatterättsliga förhållanden.

För att åstadkomma en effektiv och ändamålsenlig tillämpning av den föreslagna ventilbestämmelsen behövs även ett strukturerat samarbete för att omfördela ärenden mellan myndigheterna. I redovisningen av uppdraget att stärka ekobrottsbekämpningen har Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten redogjort för hur det samarbetet ska stärkas.

I vissa fall kan Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten vara i behov av Ekobrottsmyndighetens specialistkompetens när det gäller bedömningar av räkenskapsinformation endast i en begränsad del av ett omfattande ärende utan att det bedöms lämpligt att ärendet flyttas i dess helhet. Det bör därför även förtydligas i EBM-instruktionen att Ekobrottsmyndigheten får bistå Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten i sådant begränsat avseende.

I 9 § EBM-instruktionen bör även vissa mindre språkliga ändringar göras utan att någon ändring i sak är avsedd.

5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag

Förordningsändringarna ska träda i kraft den 1 november 2026.

Ärenden som har inletts hos Åklagarmyndigheten före ikraftträdandet men som ännu inte har avgjorts ska handläggas enligt äldre föreskrifter.

Skälen för förslagen

Det är angeläget att en tydligare och mer ändamålsenlig reglering av ärendefördelningen inom ekobrottsbekämpningen införs. Förordningsändringarna bör därför träda i kraft så snart som möjligt. Den tidigaste tidpunkten som ändringarna kan träda i kraft bedöms vara den 1 november 2026.

Ändringen av ventilen syftar till att åstadkomma en tydligare och mer ändamålsenlig fördelning av ärenden. Bestämmelsen bör komma att tillämpas främst på nyinkomna ärenden. Av resurseffektivitetsskäl bör ändringen inte föranleda att Åklagarmyndigheten måste göra en genomgång av inneliggande ärenden för att avgöra om dessa ska överlämnas till Ekobrottsmyndigheten i enlighet med ventilbestämmelsens nya lydelse. Ändringen avseende ventilbestämmelsen bör därför endast gälla ärenden som anmälts efter att ändringen har trätt i kraft. Ärenden som har inletts hos Åklagarmyndigheten före

ikraftträdandet men ännu inte har avgjorts ska därför handläggas enligt äldre föreskrifter.

När det gäller förslaget om att Ekobrottsmyndigheten får bistå Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten saknas det behov av övergångsbestämmelser.

6 Konsekvenser

Bedömning

Förslagen innebär en tydligare och mer ändamålsenlig reglering av ärendefördelningen inom ekobrottsbekämpningen och därmed en mer effektiv handläggning av den ekonomiska brottsligheten och en stärkt brottsbekämpning. Förslagen innebär därigenom positiva konsekvenser för bland annat enskilda, företag, marknaderna och den fria konkurrensen samt för förtroendet för rättsväsendet.

Förslagen innebär inte några ökade kostnader för det allmänna.

Skälen för bedömningen

Förslagen innebär att det blir tydligare vilken brottslighet som Ekobrottsmyndigheten ska handlägga med stöd av ventilen. Förslagen förväntas också innebära att fler ärenden om kvalificerad ekonomisk brottslighet kommer att handläggas av Ekobrottsmyndigheten och därmed att myndighetens specialistkompetens i större utsträckning kommer att tas tillvara i hanteringen av sådan brottslighet. Det leder även till att Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten ges ett större utrymme att handlägga annan brottslighet. Det kan sammantaget förväntas medföra att myndigheterna omhändertar den brottslighet som de har bäst förutsättningar att hantera. Förslaget om Ekobrottsmyndighetens möjlighet att bistå Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten innebär dessutom en ökad samverkan mellan myndigheterna i fråga. Det förslaget leder också till att resurser inte behöver läggas på att handlägga frågan om ett ärende ska överlämnas för att

Ekobrottsmyndighetens specialistkompetens ska kunna användas i de fall då det är tillräckligt att Ekobrottsmyndigheten bistår Åklagarmyndigheten eller Polismyndigheten endast i viss del. Förslagen förväntas alltså skapa bättre förutsättningar för en mer effektiv handläggning av den ekonomiska brottsligheten och en stärkt brottsbekämpning. Därmed innebär förslagen även positiva konsekvenser för bland annat enskilda, företag, marknaderna och den fria konkurrensen samt för förtroendet för rättsväsendet.

Förslagen innebär inte några ökade kostnader för det allmänna. I stället kan förslagen antas innebära effektivitetsvinster för Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten, bland annat genom minskad tidsåtgång vid ärendefördelning. Förslagen förväntas innebära att Ekobrottsmyndigheten kommer att handlägga fler ärenden och att Åklagarmyndighetens och Polismyndighetens ärendehantering kommer att minska i motsvarande mån. Det går för närvarande inte att med tillräcklig säkerhet förutse omfattningen av den omfördelningen. I nuläget bedöms dock Ekobrottsmyndigheten kunna hantera det ökade ärendeinflödet inom befintliga ekonomiska ramar.

Förslagen bedöms i övrigt inte medföra några konsekvenser för jämställdheten eller miljön eller få några andra konsekvenser som bör redovisas.